

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

My Kunstbog eller den lille Chemiker.
1865.

661.01
gt

OVERFØRT
FRA
UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
TIL
TEKNISK BIBLIOTEK

Ny Kunstbog

eller

den lille Chemiker.

En Samling af 141 gode Rescepter

indeholdende

Hundecure, at tillave Blanksværte, **Eau de Cologne**,
Pomadere, alle Sorter Blæk, at borttage Pletter og
Badstning af Uld og Pinned, Raad mod
Kartoffelsygdom osv.

Oversat fra Svensk.

Priis 16 St.

Nalborg.

Trykt hos D. Oluffsen.

1865.

1. Middel mod Kartoffelsyge.

I et Brev til Videnskabernes Selskab i Paris anbefaler Hr. Lamaire Steenfulstjære som et godt Middel mod Kartoffel- eller Potetesygdommen.

To Dele af Steenfulstjære sammenblandes med et Hundrede Dele af tør og løs Jord; denne Blanding udspredes over den Mark, som skal tilsaaes med Kartofler, hvorefter Marken oppløies eller opspades paa sædvanlig Maade.

Ved denne Fremgangsmaade kommer Steenfulstjæren omtrent 7 eller 8 Tommer ned i Jorden; Kartoffelsæden sættes deri, trives overmaade vel, og er aldrig angreben af Sygdommen.

Hr. Lamaire har tillige gjort den Jagttagelse, at Kartofler, satte paa et Stykke af den samme Mark, hvor man med Hensigt har udeladt denne Fremgangsmaade, ere angrebne, medens Resten derimod har været fri for Sygdommen.

2. Et fortrinligt Plaster, som kan bruges i mangehaande Tilfælde.

Tag $2\frac{1}{4}$ Pd. Bomolie, 1 Pd. Blyhvidt, 1 Pd. Monnie, $\frac{3}{4}$ Pd. venetiansk Sæbe. Sæben skræbes først meget fin, blandes derpaa med Bomolien og smeltes, ikke i Kobber, men i et Messing- eller Leerkar over svag Ild. Imidlertid rører man uophørlig i denne Masse, indtil den ikke længer sprager eller gnistrer. Derpaa kommer man efterhaanden Monnien og Blyhvidtet i Blandingen under vedvarende Omrøren, indtil Massen begynder at blive brunagtig og nogenlunde tyk. Derefter æltes den med Hænderne (som man fugter i koldt Vand) og opbevares derefter i en Kiste. Dette Plaster har ingen særegen Lugt, men holder sig fortræffelig saa længe man vil og gjør god Virkning. Tagt

paa Maven styrker det denne og giver Madlyst; lagt paa Ryggen styrker det ogsaa denne; det er gavnligt mod Blodflod og Svaghed i Ryggen, samt bringer Rindring mod stærk Hede i Leveren og Nyrerne. Lagt paa Hovedet styrker det Synet m. m. I Almindelighed helbreder det Saar, forstødte Lemmer, Forkjølelser, Bylder og andre Skader.

3. Middel mod alle Slags Brandsaar.

Tag Bomolie og Eggehvide, ligemeget af hvert, rør det om med en Pind, indtil det bliver som en Salve og smør det brændte Sted dermed.

4. Et andet Middel.

Fyld et lidet Glas med Gampeolie, blandet med 2 Eggehvider, rør det om $\frac{1}{4}$ Time og smør det brændte Sted dermed. Blærene aabnes saasnart de opkomme.

5. Et andet Middel.

Saaet vaskes fordeelagtigen med Goulards Vand. (En lige Blanding af Kalkvand og Vinolie eller suur Mælk og stødt Kridt ere fortrinlige Smøringsmidler mod nylig brændte Saar.

6. Middel mod Rattenegle.

De gaae bort, naar man belægger dem med hvidt Vox, eller engang imellem fugter dem med Skedevand.

7. Middel mod Bieflit.

Man paagyder strax hvid Viinsteenolie.

8. Middel mod Frost i Fødderne om Vinteren.

Man vasker Fødderne med meget stærkt Brændviin, omvikler Foden med Papiir og slaar lidt Brændviin i Skotøiet, saa faaer man ikke Frost i Fødderne.

9. En god Huuscuur mod Tandpine.

Skjær heel Safran smaa, bland den med en haffet

Hvidløg og bind det i en fin Klub. Er Pinen paa høire Side, bindes Kluben paa venstre Arms Pulsaare, derimod paa høire Arms Puls om Pinen er paa venstre Side. Man lader Kluben ligge i 24 Timer.

10. Et andet Middel.

Af hvilken Aarsag end Tandpinen hidrører, kan den fordrives ved, at man drypper Cajaputolie paa Bomsulb og lægger den i eller ved den bedærvede Tand.

11. Et andet Middel.

Tag to a tre Knivsodder fulde med finreven eller stræbet Peberrod, læg den i en linned Klub og læg denne paa venstre eller høire Arms Pulsaare, alt efter som Tandpinen er i venstre eller høire Kindbeen eller i den nedre eller øvre Kjæve. Er Pinen i begge Kindbeen paa eensgang, da lægges Roden paa begge Pulsaarer og fastbindes der; efter 5 a 6 Minutter er Tandpinen borte. En rød Plet eller Blære efterlader Peberroden paa Huden; paa denne Blære stikker man Gul og lader Vandet løbe ud.

12. Middel mod Solbrand.

En Sleefuld friske Jordbær sønderknuses hver Aften og dermed bestryges de solbrændte Steder. Om Morgenens afdabstses de med følgende Band: Man indfoger en Haandsulb Havregryn med omtrent $\frac{1}{2}$ Pot Band til det Halve, og naar det er koldt, tilsætter man $\frac{1}{2}$ Pægel Rosenvand, der er stødt med 2 Lod affkallede bittre Mandler. Den hele Blanding fles og afpresstses gjennem en ulden Klub. Dette Band er godt at vabstse sig med om Aftenen efter stærk Solvarme; det bortdriver ogsaa smaa Røddlegner af Ansigtet.

13. Et simpelt Middel mod Næseblod.

Omendkjøndt det synes ubegribeligt stilles dog steds Næseblod, naar man om Lillefingeren, mellem Neglen og det første Led, binder en Traad.

14. Middel mod Hug- eller Stikksaar.

Dersom Saaret bløder stærkt bades det med Blyvand; derefter bedækkes det med tør Snus for at standse Blødningen, hvorpaa man gyder peruviansk Balsom, som faaes paa Apotheket, i Saaret. Man forbinder det med Uldklude og skifter Forbindingen samt gyder Balsom i Saaret 2 Gange daglig om det fornødiges.

15. Middel mod Hovedpine.

Bestryger man Tindingerne med Cajaputolie og holder den under Næsen, forsvinder Hovedpinen.

16. Mod Skindbød eller Besvimelse.

Man bringer strax den Besvimede eller Skindbøde i frisk Luft, efterat man har klædt ham af. Er det muligt, indgiver man ham vandblandet Eddike, hvilken kan gives ved Hjælp af Risticeer. Endvidere blæser man Luft ind i Rustrøret for at fylde Lungerne, men varsomt. Lugtesalt (Ammoniak) anvendes ofte med god Virkning.

17. At gjenbringe Gedsved.

Man lægger Stykker af fin grøn Vordug, der ere fkaarne efter Gedsaalerne, under disse og drager Strømper paa. Saasnart Eveden indfinder sig, borttages Vordugen,

18. Et andet Middel.

Naar man laaner og benytter et Par svedige Strømper, der har været benyttet af En, der har Gedsved, pleier ogsaa Gedsveden at vende tilbage efter nogle Dage.

19. Et andet Middel.

Sætter man Gedsderne i et Par Sække, fyldte med frisk Viskeløv, fremkommer næsten altid Eveden.

20. At formindske Gedsveden.

Gaaske at standse Gedsveden er meget farligt, men den

kan formindskes ved Reenlighed, ved daglig om Sommeren at bytte Strømper (Pinnebs eller Bomulds) og ved sunkent Føddbad hveranden Aften. For at formindste Svedens ubehagelige Lugt kan man benytte følgende Middel: Man slaaer $\frac{1}{2}$ Pot kogende Vand paa 2 a 3 Rod Myrrha og lader det koge sagte i et luffet Kar indtil Myrrhaen er opløst; derpaa sier man det gennem Pinne i en Bouteille, som tilproppes. Med dette Vand vaskes Fødderne hveranden Aften, om de endog ere hovne og røde.

21. Pulver mod Sved under Armene (i Arelhulheden).

Ris koges til en tyk Grød, som man lader affjoles og udsvulne; naar den er kold og ret tyk, slaaes den i en reen Serviette, tørres og udrulles derpaa til en Røge under en Rulle eller Ravle, medens den er i Servietten. Denne opslaaes derpaa og Røgen udtages og stødes i en Morter, hvorved et meget fint Pulver falder tilbunds. Dette, hvoraf man ei faaer meget, sigtes gennem et sædvanligt Haarsigte og opbevares. Pulveret stroes under Armene, naar man begynder at svede; det forvolder ingen Ulempe og standser ikke Sveden, men trækker den kun til sig.

22. Middel mod Bylder.

Man lægger lidt tygget Smørbrød eller et Paster af Meel og Honning paa Bylden.

23. Middel mod Insecter i Øret.

Man tager lidt sød Mandelolie med nogle Draaber Myrrhaessents og holder det i Øret, hvoraf enten Insectet dræbes eller Pinen forsvinder.

24. Middel mod sprukne Hænder.

Tager man 8 Rod hvidt Bør, smelter og blander det med Johannesolie (Provenceolie) samt indguider Hænderne med denne Salve en Tid, helbreder den.

25. Et meget godt Middel for svage Vine.

Til $\frac{1}{2}$ Pot Brændeviin tager man 2 Lod Rosmarinblade og slaar begge Dele i en Bontelsje, som i de første 3 Dage ofte omrystes, men derpaa lades saa stille et Par Dage, hvorefter det Klare affies og bevares. Af dette Rosmarinbrændevin blander man en Thekop med fire Thekopper Vand og vadsfer Vinene dermed inden man gaar tilfængs. Lidt efter lidt blander man mindre og mindre Vand i Rosmarinesentsfen indtil man til Slutning tager ligemeget af begge Dele.

26. Godt Raad naar man har synket Naale, Been eller andre spidse Sager.

I saadanne Tilfælde er det bedst at spise tyk Grød eller Potetes, tage lidt Olie ovenpaa, samt ved lunken Vand søge at komme til at faste op. Har man imidlertid nedsvælgnet Naale eller andre Sager af Metal, saa er det at drikke Eddike og spise tyk Mad, men Brækmiddel bør da ikke benyttes. Eddike eller Citronsaft gjør Spisen slev og saaledes mindre farlig.

27. Middel mod gule og blaa Pletter, som fremkomme efter Stød.

To Dvintin Salmiak opløses i fire Lod Salvvand, hvortil sættes 2 Lod Campherspiritus. Med denne Blanding besugtes en Rinnedflud og lægges paa Pletten. Man kan ogsaa tage hvidt aromatisk Mandelslid og gjøre en Deig deraf med ovennævnte Blanding og lægge noget af den paa Pletten samt binde noget om Stedet.

28. Et godt Middel til at faae bløde og fine Hænder.

Lige Dele Balrav (Spermacet) og Mandelolie sammen-smeltes over sagte Ild; til Massen sættes lidt Lavendelolie. Med denne bløde Salve gnides Hænderne om Aftenen naar man gaar tilfængs. Man trækker Handsker paa, og om

Morgenen afvaskes Salven ganske med Mandellid og Eæbespiritus.

29. At pudse Vaand, Damast, Silke, Sirtser m. M.

Man tager Regn- eller Sneevand, Halvten af en Drengalbe, samt lidt Sæbe, og vasker dermed den omhandlede Ting; naar dette er gjort, tager man en Skee Honning og en Eggehvide og smører det Vaskede dermed, hvorefter det mangles eller rulses vel; derved erholder det ny Glans og Farven taber sig ikke.

30. At tage Blækpletter af hvide Tøier.

Tag Asten af almindelig Engshyre, opløs den i koldt Vand og vask Pletterne vel dermed. Afvask dem derefter i Sæbevand og lad Tøiet tørres, saa forsvinder Pletten ganske. Afvaskningen bør ske strax efterat Pletten er kommet paa Tøiet.

31. At tage Blækpletter af Uld- og Silketøi.

Pletten gnides med Vitriolspiritus og afvaskes derpaa strax og vel i Vand.

32. At tage Blækpletter af Klæder og Uldtøi.

Tag Halvten af et friskt Æg og bland det med Vitriol; vask Pletten dermed, gnid Stedet godt efter Traaden med et hvidt Klæde, indtil det næsten er tørt, og lad det derpaa tørre af sig selv.

33. At tage Vinpletter af Silke og Uld.

Tag lidt reent Vand, bland det med Salmiaspiritus, stryg Pletten vel dermed og tør den siden med et reent Klæde.

34. At tage alleslags Pletter af Tapeter.

Tag sædvanligt velskødt Salt og tyndt Sæbe, bland det vel sammen og bestryg Pletten dermed; naar den bliver tør,

udvaskes den først med Luud og siden med reent Vand, saa forsvinder Pletten.

35. At tage Talgpletter af Bøger og Papiir.

Tag først et hvidt Linnklæde paa Pletten, sår derefter finstødt Gibs paa Vinnedsluden og pres derpaa Vogen eller Papiret stærkt, saa gaaer Pletten bort inden kort Tid.

36. At tage Ol-, Caffee- eller Viinpletter af Klæder.

Tag reent Vand, kom lidt Salt deri, rør det vel om og vask Pletterne dermed.

37. At tage Pletter af hvide Tøier.

Gjør en stærk Luud af Kalk, lad den saae et Opkog, slaae den derpaa koghed i en Theesande, gnid Pletten med Citronsafft og hold den ind til den hede Kande. Gaaer den ikke bort ved første Prøve, vedbliver man at gaae frem paa samme Maade indtil den forsvinder.

38. At lave gode Pletkfugler.

Tag Blommerne af fire eller fem Æg, visp dem vel og rist dem over en Kulbils under bestandig Omrøren indtil de næsten ere haarde, tag derpaa Massen af Ilden, gjør en Kugle af den og flem denne godt sammen mellem Hænderne. Naar Kuglen er færdig, fugtes Pletten med koldt Vand og bestrøges med Kuglen ligesom med Sæbe, derpaa fugtes den atter med Vand og tørres sagte med et linned Klæde. Stryg derpaa Stedet glat efter Traadene og lad det tørres.

39. At reengjøre Silke- Uld- og Bomuldstøier.

Man tager raa Potetes som den kommer af Jorden, vasker den reen og river den paa et Rivjern over et Kar med reent Vand indtil man erholder en tynd Grød. Denne helder man i et grovt Sild og lader det Glydende rinde i et andet Kar med reent Vand. Blandingen bør staa ind-

til al Potetes er synket tilbunds, da man helder det flimebe Vand af og benytter det. Det, som skal reengjøres, lægges paa et Bord over en Linnedug; man dypper en Svamp i Vandet og farer med denne over Tøiet saalænge, som det er nødvendigt, hvorefter Tøiet vadskes i reent Vand og tørres. To Potetes af maadelig Størrelse er tilstrækkelig til 1 a 1½ Pægel Vand. Hverken Tøiet eller Farven lider derved.

40. At tage Pletter af Fløiel.

Alle Pletter af Beeg, Olie, Tjære eller Salg paa Fløiel, Silke eller Uld, borttages med Terpentinspiritus og gnides længe med en linned Klud.

41. At gjøre gammelt, forliggent og afbleget Fløiel smukt paany.

Man tager Fløieleet og spænder det med fine Naale paa et Brædt, saa det ikke falder af. Naar dette er gjort, tager man en reen Svamp, dypper den i varmt Vand, river lidt venetiansk Sæbe deri og stryger Fløieleet dermed, indtil Smudsset er væk. Naar dette er skeet, udvadskes Svampen i varmt Vand, til den er fuldkommen reen, og naar den er tør, dypper man den i godt Brændevin og gnider Fløieleet, indtil det faaer sin gamle Farve tilbage. Man maa nøie iagttage, at Fløieleet ikke vadskes for meget eller for haardt paa eengang, og at det faar tørre mellem hver Gjentagelse af Vadsningen. Naar man gaaer saaledes frem, bliver Fløieleet som nyt.

42. At tage Roxpletter af Fløiel.

Læg sin hvid Sand, læg den i en reen Pande og lad den næsten blive glødhed; læg derpaa Sandet i et Riinflæde og gnide Pletten dermed efter Traadene, saa gaaer den bort.

43. At tage Fedtpletter af Papiir, Klæder og Gulve.

Pletten betæffes med Pibeleer, som med Vand og Spi-

ritus sammenæltet til en fast Deig. Naar Leret tørres, ind-
fuger det Olien, saa at ethvert Spor af Pletten forsvinder.

44. At hindre Fluer fra at bedærve Malerier og Billeder.

Man tager godt Brændeviin og lidt Skedevand, blander
det sammen og bestryger Billederne dermed, saa beskyttes de
mod Fluesmuds.

45. At pudse Speile og atter gjøre dem glindsende.

Naar et Speil er pletet eller dunkelt, strør man en
god Portion feed Ryselande derpaa og gnider denne om paa
Speilet med en ulden Lap, indtil det bliver glindsende og
plettfrit. Siden astørres Speilet med et reent tørt Udsilæde.

46. At tage Fedtpletter af Fløiel og Silke.

Dette Middel, der gjør god Virkning, er simpelt og let.
Man brænder nogle Frohuus af Balmuen i et Kar, samler
Asten og laver deraf en Luud, hvormed man vadsfer det Sted
paa Fløieleet, hvor Pletten sidder; man seer snart det Fede
forsvinde, uden at Farven taber sin Glans; de røde Farver
blive endog livligere.

47. At gjøre gammel afbleget Skrivt paa Papiir eller Pergament læselig paany.

I en Bægel gammel Franskvain blandes 4 Lod fint
pulveriseret Salable og et halvt Lod Citronsaft. Glassen,
hvori Blandingen er skeet, rystes vel hveranden Time en
heel Dag, og hver Gang omtrent 15 Minutter. I det Klare
af dette Fluidum dyppes en Svamp, hvormed man sagte
bestryger den gamle Skrivt og lader den tørre af sig selv.

48. At reengjøre lakerede Sager.

Man bestryger først det Lakerede, hvilketsomhelst, med
lidt Bomolie. Derefter strør man sin Pudder derpaa og
gnider det med et mygt Klæde, hvorved ikke alene Pletterne

forvinde, men ogsaa det Lakerede gjenerholder sin forrige Glans.

49. At borttage Gluesmuds af forgyldte Rammer.

Man overstryger Rammerne med en i Viineddise dyppet Svamp og affyller dem efter en Stund i Vand, saa gjenfaae de sin Glans. Man bør ikke tørre Rammerne med Linned, da Polituren derved borttages, men lade dem tørre af sig selv ved svag Varme. Giheller bør man ofte fornye denne Renselse, og fremfor alt fare varlig derved.

50. At tage Oliepletter af Papiir.

Hvert Blad Papiir bestrøes $\frac{1}{2}$ Tomme tykt med hvid Bolus, der stræbes fin med en Kniv, hvorefter Papiret lægges i Presse mellem 2 Bræder i 24 Timer. Derefter pudser man Bolussen bort med en Pennesjeder, saa er Pletten aldeles forsvunden.

51. At vadske Spidsen vel.

Man bløder Spidsen i lunfent Vand og smører den tykt ind med Sæbe, lægger derpaa en Vægt paa den, saa den bliver presset og lader den bløde op Matten over. Derefter guides den vel, saa det meste Smuds gaar bort; man tager atter lunfent Vand, smører Spidsen som før med Sæbe, lægger den i en Pande over Gløder og lader den faae et langsomt Dpfog. Derpaa fylder Spidsen i reent Vand, og lader den ligge Matten over i koldt Vand, hvorpaa den tørres i Solen, og bliver nu atter smuk og reen.

52. At renovere gamle Malerier.

Man smelter lidt reent Viinsteensalt i heed Urin, dyp- per en Svamp deri og bestryger Maleriet, indtil det faaer et nyt Udseende. Gre Billederne for meget smudsige eller sorte, saa er Urin for svag, og man maa tage god Luud af stærk Ælke og venetiansk Sæbe istedet.

53. At gjøre Elfenbeensfager, der ere gulnede, hvide.

Man lægger Afte af Piletræ i meget skarp Lund af Viinstofaste, og lader Elfenbenet opblødes deri. I denne Lund foger man det gulnede Elfenbeen til det bliver hvidt og smukt. Elfenbeens Knivskafte kan man lægge under Sneen til de blive hvide.

54. At vadske Rattuner, saa Farverne ikke falme, men blive som nye.

For hver Allen Rattun flaaes 7 Potter Brøndvand og 4 Pægle Hvedeslid i en Kobbersjedel; det omrøres bestandig indtil det kommer i kog. Rattunet, som forhen er opblødt i Vand, kommes i en Rjedel, der holdes i lundt kog i en halv Time. I denne Suppe flaaes nu for hver Allen Rattun to Dvintin god tydst Sæbe, som først opløses i noget af Suppen. Alt omrøres vel og koges ved lund Hede omtrent $\frac{1}{2}$ Time. Til Slutning flaaer man det Hele i en Vadskeballie, eller et Kar for at affjole det, hvorpaa Tøiet forsigtig vadskes paa sædvanlig Maade, dog med den Forskjel at ikke Sæbe benyttes. Skal Tøiet bleges, vendes det saa at den farvede Side kommer nedad og Brangen udsættes for Solens eller Luftens Virkning. Tøiet udspændes vel og fugtes med Vand, saa ofte det begynder at tørres.

55. At vadske Tøier med svage Couleurer, saa at Farverne bibeholdes.

Man tager Dvifjolv for 4 p , samt Tragakant Gummi og rusfist Sæbe for ligesaa meget. Sæben skjæres itu og Gummien stødes. Alt flaaes paa en Flaske med 1 Pot Svand, sættes paa en varm Rastelovn og rystes vel to a tre Gange daglig. Deraf vispes nu i andet Vand saameget, at det vel skummer, hvorefter man vadsker paa sædvanlig Viis. Vandet maa ei være for varmt og det Vadskebe udfyldes godt tilsidst.

56. At bevare Sengklæder for Møl.

Tag smaastrødte Koloqvinter, som bør være vel tørrede, frø og bland dem mellem veltørrede Duun og fyld Sengklæderne dermed, saa bevares de for Møl.

57. Middel mod Bæggeluss.

Man maa gjøre Bærelset ryddeligt, tilstoppe Vinduérne og borttage alle forgyldte Ting samt Klæder. Midt i Bærelset sætter man et Kar, fyldt $\frac{2}{3}$ med ulædsket Kalk og forøvrigt med Vand. Døren igjenslaases og Kalkdunsten dræber alle Bæggeluss. Efterat Bærelset har staaet saaledes 3 a 4 Uger, udluftes det i 24 Timer.

58. Et andet Middel.

Tag brasiliansk Peber, kog den i Vand og bestryg dermed Bægge og Sengsteder.

59. Et andet Middel.

Smør Stederne, hvor Dyret er, med Saften af raadne Citroner.

60. Et andet Middel.

Mælken af 6 Sild, 1 Pd, Sæbe og Arviksolv for 12 Sk. blandes sammen. Med denne Salve bestryges Bæggen efterat den først er besprængt med Vietriolvand i alle Sprækker og Ridser.

61. At bevare Klæder for Møl.

Tag Malurt og Biokrod og læg dem mellem Klæderne; ogsaa Selleriblade fordrive Møl.

62. At fordrive Fluer.

Tag Bulmeblade og brænd dem i Bærelset, saa dø alle Fluer deraf; ei heller komme nogen ind saalænge Røgen vedvarer.

63. Et andet Middel.

Knuus Malurt i Mælk, kog Massen en kort Tid og slaae den paa Tallerkener paa forskjellige Steder, saa døe alle Fluier, der spise deraf.

64. Om Brændevinets Nytte til udvortes Brug.

Almindelig Finkel benyttes fordeelsagtigst udvortes mod:

1. Dime Fødder.
2. Træthed og Svaghed i Knæerne.
3. Svag Mave. Maven og Mavegruben indgnides med Brændevin hver Morgen i Løbet af 5 til 6 Uger.
4. Krampehoste og Svaghed i Struben. Bryst og Strube vadses en Gang daglig i nogle Maanedre.
5. Rindende Dime. Dimene bades hver Morgen 5 a 6 Dage efter hverandre, to Gange om Maanedre.
6. Tændernes Raaduen. Tænderne børstes med Brændevin hver Morgen eller Aften.

Forøvrigt er Brændevin og Salt et virksomt udvortes Middel mod Gigt.

65. Middel mod Næseblod.

Pulveriseret Victriol (grøn), fugtet med Eddikke og holdt under Næsen, er et godt Middel.

66. Et andet Middel.

Stød Rødløg sammen med Eddikke og læg det i Næsen, saa stilles Blødningen.

67. Middel mod Udslæt.

Man drikker først Thee af Kvikrod og tager nogle Gange et afførende Middel; derpaa vadses man dagligen Morgen og Aften de udslaaede Steder med lunsent Goulards Vand (saaes paa Apothekerne under Navn af Aqua Goulardi*), og oppebier derpaa Sved i Sengen. Har man

*) Almindeligt Blyvand er det samme..

vedblevet demed i fem Døgn, tager man $\frac{1}{6}$ Pot Goulards Vand, hvori man opløser 2 Lod Salt og et Dvintin Mun. Med dette Vand vadsfer man sig daglig, og inden ti Dage bliver man fri for Udslættet. Goulards Vand erholdes, naar man i $\frac{1}{6}$ Pot rent Vand gyder 2 Theeskeer Blyextract og 4 Theeskeer Brændeviin. Blyextract tilberedes ved at koge $\frac{3}{4}$ Pot Viinedilke med 1 Pd. Sølverglød i en Pande ved sagte Ild og under bestandig Omrøren med en liden Træspade i 1 a $1\frac{1}{4}$ Time. Naar Panden er taget af Ilden lader man den staa indtil det Tykke har sat sig tilbunds, hvorefter det Klare afhældes i en Glaske, som vel tilproppes.

68. Blodflod. (Dysenterie).

En til to Gange daglig indtages Brækmiddel af Brærod (Ipecacuanha) og Rhubarbra fra 10 til 20 Gran, indtil man ei kjender den bitter Smag og føler Trykningen under Hjertet. Undertiden sættes Kliskeer af lunkn Linolie, hvorhos man lader den Syge spise god velslegt Frugt (Æbler).

69. Middel mod Bid af gale Hunde eller andre Dyr. (Offentliggjort af den franske Regjering.

Først bør man trykke Saaret haardt paa alle Sider, for at trykke Blodet og den i samme indtrængte Gift ud; derpaa vadsfes Saaret med Lund, Sæbevand, Kalk- eller Salpetervand, eller i Mangel af dette, med Urin, og derefter brændes det med et hvidglødende Jern. Det er naturligt at dette bør skee umiddelbart eller snarest muligt efter Bidet.

70. Middel mod Vigtorne.

Viinsteensalt, bundet paa Vigtorne, læger dem ganske med Tiden.

71. Et andet Middel.

Endnu bedre læges de, naar man hver Dag med en Ferredstrimmel fastbinder til Vigtorne et Stykke fedt rø-

get Glæst, der er noget større end denne, og bruger rummeligt Fodtøi.

72. Et andet Middel.

Smør dem med Karpegalde eller læg grønt Bøx paa dem, saa forsvinde de efter en Tid.

73. Middel mod Borten.

Man bedækker Borten aldeles med Wællen af Silken og overbinder den saa at den ikke kan gnaves. Trist Wælf lægges paa 2 a 3 Gange daglig og Borten forsvinder for bestandig.

74. Et andet Middel.

Borten bestryges et Par Gange daglig med Olgjær, som man lader tørres. Inden nogle Dage svinder den bort.

75. Et andet Middel.

Tag usaltet og røget Glæst, gnid Borten dermed og slaa derpaa Glæstet fast med et Spiger paa et Sted, hvor Solen jævnt skinner paa det, men hvor ikke Regn kan naae. Naar Solen har fortæret det Fede, forsvinder Borten.

76. At forhindre Tærnes Nægle fra at vore ind i Rjødets.

Neglene skjæres i en Form, der er modsat Taaspidsernes (). Naar de skjæres saa, vore de aldrig ind i Rjødets.

77. At borttage Kopar af Ansigtet.

Tag sex Lod Rosenvand, opløs tre Gran Sublimat (saaes kun efter Doctorrecept) deri og vask Ansigtet daglig med dette Vand.

78. Middel mod Leverpletter.

Man gnider dem med et ituskaaren Rødløg,

79. At borttage Fregner.

Tag bittre Mandler, tyg dem og gnid Ansigtet dermed.

Dette Middel borttager Fregner og andre Pletter i Ansigtet og gjør Huden blød og hvid.

80. Et andet Middel.

Man tager:

fin pulveriseret Borax	1	Qvintin,
" — Myrrha	1	—,
" — hvid Nyserob	$\frac{1}{2}$	—,
Rosenpomade	2	Loth,

blander det sammen og bestryger Fregnerne dermed hver Aften. Om Morgenens afvaskes Blandingen med lunken Mælk og Mandelslid.

81. At fordrive Orm hos Børn.

Skær friskt Rødløg smaa, slaa koldt Vand derpaa, lad det staa Natten over og giv Barnet en Theeske eller 2 af det klare Vand nogle Gange daglig, saa dse Ormene eller fordrives.

82. Et andet Middel.

Rog Hvidløg i Mælk og læg den paa Navlen som et Plaster.

83. At fordrivr Rotter.

Om Baaren eller Sommeren plukkes Hundetunge med dens Stengler, naar den er i fuld Væxt. De knuses med et Banketræ og strøes paa de Steder, hvor Rotterne opholde sig. Inden 24 Timer flye de til nærmeste Huus, hvorfør dette Middel bedst benyttes i eenlig beliggende Huse og paa Skibe.

84. Et andet Middel.

Lægger man Snebærris paa et Sted, hvor Rotter opholde sig, da forjages de af Lugten.

85. At borttage Lampe- eller Lysrøg.

En vaad Svamp hænges over Lamperne; den maa kun være fugtig og hange saa høit over Lampen, at den ikke brændes.

86. At give Messingkar smukt Glans.

Tag fint pulveriseret Svovel og bland det med $\frac{1}{4}$ saa-

meget Kridt, rens Messingen fra al Smuds, tag saa en reen Klud eller Skindlap og gnid Messingen med Svovelskridtet, saa bliver den som om den var ny.

87. Middel mod Skimmel.

Paa Læder slaar man Terpentinosie, i Blæk lægger man Kryddernelliker. Alle lugtende Olier: Terpentins-, Lavendels-, Anisolie o. s. v., beskytte Bøger mod Skimmel.

88. At lime Glas og andet fint Porcelain.

Der til gøres et Rit af 1 Lod Steentit eller Marv, for 3 $\frac{1}{2}$ Os sepia (Hvalspy), der stødes fint i en Morter, for 2 $\frac{1}{2}$ Gummi Copal, der smeltes i en Stobeskee over Gløder, tilligemed Saften af tre Hvidløg, der opløser Copalen. Derefter bringes Alt i en liden lukket Potte, som sættes i koghedt Vand over Ilden; tilsidst tilsættes Skindet af 3 nylig slaede Aborrer, og Alt smeltes vel sammen.

89. At lave godt sort Blæk.

Støb $\frac{1}{2}$ $\mathcal{A}$ Galæbler, slaa derover 2 Potter stærk Albeddise sæt Karret paa en varm Kasseovn og lad det staae i 12 Timer; derefter tilsættes 12 Lod grøn Vietriol og man lader atter Blandingen staae i 12 Timer paa Doven, hvorpaa man tilsætter 6 Lod kunst Gummi arabicum. Man lader det nu staae og omrører det daglig, hvorved man erholder et godt Blæk, som aldrig skimler.

90. Rødt Blæk.

Man koger fin Brissel (bedre Fernambuk) i Viineddise. Blandingen maa ei være for tynd og Røgningen maa kun vedvare nogle Minutter. Man sier Blækket gennem et Stykke Tærrød og tilsætter lidt Alun.

91. At lave god Pomade.

Tag 1 $\mathcal{A}$ frist Dremarv og $1\frac{1}{2}$ $\mathcal{A}$ Kaaretalg. Man hakker det sammen, smelter sier det gennem en Lerredsklud. Naar det er affløet, arbeides det vel sammen med omtrent $\frac{1}{2}$ Pægel Mandelolie, og derefter tilsætter man for Bellugtens Skyld lidt Lavendels-, Citron-, Bergamot- og Jasminolie.

92. Pomade til Haarets Bedligholdelse.

1 $\mathcal{A}$ Oremarv, 6 Lod Bjørnesedt, Mandelolie, frisk Citronsaft samt fransk Brændevin arbeides vel tilsammen.

93. En god Pomade til Bevarelse af en smut og fin Hud.

I en Ilden, vel fortinnet Casserolle smelter man over en svag Ild 1 Ouintin hvidt Bør, $2\frac{1}{2}$ Ouintin fint pulveriseret Fiolrod og 4 Lod frisk Mandelolie, tager derpaa Casserollen af Ilden og omrører Salven indtil den begynder at affjoles, da man draabevis og under jevn Omrøren tilsætter 2 Lod Rosenvand. Med denne Pomade indgnider man Ansigt og Hænder hver Aften.

94. Siin vellugtende Røgelse.

Fem Lod tørre og røde Rosenblade (saaes af Rosenknopper) skjæres i smaa Stykker og det Finesske fræsiges; derefter tages Storax, Elemigummi og smaaaffaaren Fiolrod, 6 Lod af hver Sort, $2\frac{1}{2}$ Lod Rilliser, $1\frac{1}{2}$ Lod Kaneelknupper og 1 Lod Kaneelbark, som ligeledes skjæres til et meget grovt Pulver og blandes vel med det Øvrige, hvorefter man tilsætter 5 Lod smukt blaa og veltørrede Lavendelblomster. Endelig drypper man til hele Blandingen $\frac{1}{2}$ Ouintin Rosen-træolie og 10 Draaber Bergamotolie, blander det vel og opbevarer Røgelsen i vel tilbundne Glas. Den strøes paa et hedt Jern og giver en høist siin og behagelig Lugt.

95. At farve Uldent, Pinned og Silke sort.

Til 1 $\mathcal{A}$ Garn eller Tøi tages 1 Lod Spanssgrønt, som flødes fint og lægges i Vand. Naar dette koges, lægges Garnet eller Tøiet deri og koges een Time; derefter tages det op og tørres. I Beitsen lægger man nu et $\mathcal{A}$ brun Brissel, som først er udblødet i DL, tilligemed Garnet, som atter koges 1 Time, optages og tørres. Nu haves 1 Lod Potasse i Beitsen, hvori Garnet koges $\frac{1}{2}$ Time og derefter bliver liggende til det er koldt. Derpaa ophænges og tørres det og endelig affskyldes og tørres det paany.

96. At farve klart violet.

Til 1 $\mathcal{A}$ Garn tages 6 Lod Alun og en haandfuld Hvedeslid samt 9 Potter Vand, hvilket Altsammen faaer et Op-

fog, hvorefter Garnet eller Tøiet haves deri og koges en Time. Derefter optages Garnet, affjøles og skylles. Liingarn tørres men ikke Uld. Aftenen før man agter at farve, lægger man 12 Rod brunn Brissel i Blod; Dagen derefter tager man 8 Potter Vand, hvori man slaar den blødt Brissel og lader den koge $\frac{1}{4}$ Time. Det klare sies fra Spaanerne, Kjedelen skylles og Farvesuppen helles i. Naar den koger, kommes Garnet i Kjedelen og man rører det vel om; derefter tager man Kjedelen af Ilden, Garnet eller Tøiet tages op, affjøles og affskylles derpaa godt, saa er det færdigt.

97. At farve Brunt paa Uld.

Til 1 $\mathcal{A}$ Garn tages 5 Rod Sandel og 2 Rod Galæbler, hvilket man lader koge i reent Elvevand omtrent $\frac{1}{4}$ Time; derpaa tages Garnet op og man blander 3 Rod Vitriol i Suppen. Garnet haves atter i og koges til det begynder at syde over. Nu tages det op, affjøles og skylles, hvorefter det er færdigt.

98. Mørkeblaat paa Uld.

Til 1 $\mathcal{A}$ Garn tages 4 Rod Alun og 5 Rod rød Viinsteen, hvilket stødes sammen og hvori Garnet beitses en halv Time. Til samme Beitse sættes derpaa 8 Rod brunn Brissel og mere Vand om fornødiges, saa at Suppen staaer vel over Garnet. Brisselen koges $\frac{1}{2}$ Time og Garnet faaer endvidere koge i Farvesuppen $1\frac{1}{2}$ Time og trykkes derefter ved Hjælp af en Spade ned i en opkogt Lur, som Dagen forud er lavet af 8 Rod Potaske (Luden bør først tages af Ilden). Naar det er koldt tages det op, tørres og skylles.

99. At farve Graat.

Til $\frac{1}{2}$ $\mathcal{A}$ Liingarn tages 2 Rod Galæbler, 2 Rod rød Viinsteen og 2 Rod Alun, hvorved Garnet koges 1 Time. Det tages derpaa op, 2 Rod Vitriol stødes og haves i Suppen, Garnet kommes atter deri, omrøres vel og koges $\frac{1}{2}$ Time, hvorefter det tages af Ilden og omrøres indtil det er saa koldt at det kan vrides op, hvorpaa man strax fylder det af og hænger det op, for at tørres. Til Uldgarn tages kun Halvparten af de nævnte Ingredientser.

100. Gult paa Verred og Bomuld.

Til 1 $\mathcal{R}$ Garn tages 4 Lod Allun, hvori Garnet beitses, og derefter tørres det. Derefter tages 1 $\mathcal{R}$ godt Schalongræs, som koges en Time i godt Elvevand, hvorefter Græsset sies; man tager 1 Dvintin i Vand opblødet Spanstgrønt og kommer dette tilligemed 1 Lod Potasse i Farvesuppen. Farven røres vel om til Alt er smeltet og naar den er nær ved at koges, kommes Garnet deri og koges $\frac{1}{2}$ Time under vedvarende Omrøren, hvorefter man lader det blive koldt, tager det op og tørrer det. Derefter tager man den skarpeste Bøgelud som kan erholdes og lader den næsten blive kogende; deri dypper man Garnet, som nu faaer sin rette gule Farve. Derpaa affylles og tørres det, hvorved det er færdigt.

101. At farve Brisfelblaat.

Til 1 $\mathcal{R}$ Garn tages $1\frac{1}{2}$ $\mathcal{R}$ blaa Brisfel. Kraften koges vel af Spaanerne, hvorefter de sies. I Suppen kommer man Blaasteen for 1 Skilling. Naar den koger kommes Garnet i og koges til det bliver mørkt og blaat. Nu tages Rjedelen af Ilden, Garnet optages naar det er affjølet, ophænges, tørres og skylles.

102. At farve ægte Carmoisin.

Til 1 $\mathcal{R}$ Garn tager man 2 Lod hvid Viinsteen, 4 Lod rhins Allun, 2 Haandfulde Hvedeklid og 15 Potter Vand, slaar Alt i en velfortinnet Rjedel, lader det koge under stadig Omrøren $\frac{1}{2}$ Time, tager det derpaa op og lader det hænge Natten over. Den anden Dag skylles det, men samme Dag støder man 3 Lod Cochenille fin og lægger den iblød i $1\frac{1}{2}$ Bøgel Vand, og den anden Dag tager man den opblødte Cochenille og slaar den i Rjedelen tilligemed 12 Potter Vand, 1 Dvintin rød Viinsteen, 2 Lod fin hvid Stivelse og 1 Dvintin reent Arsenik, hvilket Altsammen faaer et Opkog og røres vel om. Deri koges nu Garnet 1 Time, tages derpaa op naar det er koldt, skylles og tørres.

103. At farve ægte Skarlagenrødt.

Til 1 $\mathcal{R}$ Garn tager man 6 Lod Allun, 1 Haandfuld Hvedeklid samt 12 Potter Vand, slaar det i en Rjedel og lader det koge. Derpaa koges Garnet deri en Time, hvorpaa man tager det op og skyller det. Nu sætter man en Rjedel paa Ilden med 12 Potter Vand, hvori kommes $\frac{1}{4}$

Et ægte Fernambuk, som toges $\frac{1}{2}$ Time, hvorefter Kjedelen tages af Ilden og den klare Farve helles i en anden Kjedel, i hvilken Garnet lægges, vendes flittigt og bliver liggende indtil det er koldt. Vil man have Carmoisin, da gyder man 2 Rod Potasse deri og opspæder Farven, lægger Garnet i og lader det ligge til man finder Farven passende.

104. At farve Citrongult.

Til 1 Æ Garn tages 4 Rod Allun, 2 Rod hvid Viinsteen og 12 Potter Vand. Dette toges tilsammen, Garnet kommes deri og toges i $\frac{3}{4}$ Time; derefter tages det op og skylles. Man tager nu 2 Rod Gurgemeie i 9 Potter Vand, lader det koge, rører det vel om, kommer Garnet deri og koger dette $\frac{1}{2}$ Time, hvorefter man tager Garnet op, lader det afkjøles, skyller og tørre det.

105. At farve Leverbruunt.

Til 1 Æ Garn tages 3 Rod brunn Brissel, hvilken lægges i 6 Potter Vand og toges $\frac{1}{2}$ Time, hvorefter Kjedelen tages af Ilden, man hælde det klareste af, lægger Garnet deri og lader det ligge til det bliver mørkt nok.

106. At farve Olivenfarve.

Man opvarmer den nysestfrevne Farve, lægger deri 1 Rod stødt Galæbler og 1 Rod Victriol, samt rører det vel om. Naar det bliver varmt tager man Kjedelen af Ilden og dyppe det gule Garn deri, kortere eller længere Tid, alt efter som man vil have Olivenfarven mere eller mindre mørk. Den kan paa denne Maade efter Behag blive mørk, lys eller bleg. Til sidst skylles og tørres Garnet.

107. At farve Blaåt.

Man samler gammel Urin i en Balie og lægger 4 Rod stødt Indigo 8 Dage i Blod i en Steensfaal hvorefter man med en Morterstøder end mere knuser den blødede Indigo og lader den staae i 2 Dage. Nu tager man hvidt Garn, dyppe det i varmt Vand, vrider det vel af, dyppe derpaa Garnet i Indigoen saa eller flere Gange, alt efter som man vil have Farven lys eller mørk; derefter skylles det i Urin og derpaa i Vand. Vil man have Farven meget mat lader man Garnet ligge en kort Stund; vil man have det mørkeblaat

lader man det ligge i 2 Dage, og vil man have det himmelblaat lader man det ligge 1 Dag og 1 Nat.

108. At farve Grønt paa Vinned og Bomuld.

Til 1 $\mathcal{L}$ Garn tages 1 $\mathcal{L}$ Potaske, hvoraf gøres en Luud; naar denne er klar sættes den paa Ilden med 1 $\mathcal{L}$ Schalongræs, som Kratten koges af, hvorefter Græsset fræsies og 1 Rod stødt Spanstgrønt slaas i Farvesuppen. Nu koger man 6 Rod brunn Bræsel i et Kar for sig selv, hvorefter Spaanerne sies fra og det Klare gydes i Farvesjebelen naar denne sættes paa Ilden. Naar det koger kommes Garnet i; vil man have det meget mørkt, lader man det affjoles i Farvesuppen. Det maa bemærkes at man maa røre vel om og at Garnet først ligger Natten over i Vand for at blive jævnt blødt. Istedetfor Potaske kan man tage Virkeluud.

109. Blaåt paa Silke og Uld.

Først tages 12 Rod Dietriololie, som slaas i en meget tør Glaske, og dertil sættes dernæst 2 Rod finstødt Indigo, hvilken vel omrøres med en Glasskrimmel eller Stang. Denne Blanding lader man slaas ved lind Varme i 24 Timer før end den benyttes. Til hvert $\mathcal{L}$ Tøi eller Garn tages 2 Rod Allun og hvid Viinsteen, som stødes og kommes i Vandsjebelen, naar denne koger. Hertil slaar man efter Behag af den før omtalte Glaske, mere eller mindre alt eftersom man vil have Farven mørkere eller lysere. Prøve kan stee med en Solvffee og saadan som Farven seer ud i denne saaledes vil ogsaa Garnets eller Tøiets Farve blive og herefter kan man rette sig. Farven koges meget sagte og Garnet eller Tøiet lægges siden deri og koges langsomt en liden Stund, men maa vel omrøres med en Traaspade, saa at enhver Traad bliver vand; derpaa optages Garnet, fyller, ophænges og tørres.

110. At farve Brandquult.

Luud koges af Storskeensasse og stilles hen i No for at synke til den bliver klar. 3 Ruden kommes derpaa for 1 Skilling stødt og velreven Orlean (i Bondesproget Uldrian), hvilken koges en kort Stund, hvorefter Gryden tages af Ilden og Garnet kommes i, men tages ei op før end Suppen

er kold, hvorefter Garnet fyldes og er færdigt. Samme Farve kan ogsaa benyttes til Fiingarn.

111. At farve Udgarn sort.

Et $\frac{1}{2}$ A Garn koges med 2 Rod Galæbler eller nogle Haandfulde Meelbærriis (uva ursi) og Drebar (Olberbat) i $1\frac{1}{2}$ Time; derefter tages det op og 2 Rod Victriol tilsættes tilligemed 1 Rod brun Brissel hvormed atter Garnet koges i $1\frac{1}{2}$ Time og optages saa paany. Atter tilsættes 1 Rod Victriol og ligesaameget Brissel og Kogningen af Garnet gjen-tages 1 Time. Er det endnu ikke fuldkommen sort, koger man det end yderligere $\frac{1}{2}$ Time med 1 Rod Victriol.

112. At farve Lyseblaat.

Man tager 4 Rod Victriololie samt $\frac{1}{2}$ Rod Blaafarve, som stødes meget fin. Farven kommes i Olien og omrøres med en Træpind, kommes derpaa paa en Glaske, som holdes vel tilproppet indtil den næste Dag, da det kan farves med. Til 1 A Garn, som først gjenneblødes i hvidt Vand og vædes vel, tager man et Fingerrulle fuld af den færdige Farve samt 2 Dvintin Allun. Farven blandes vel med Vandet inden Garnet kommes i; det sættes paa en Stof og vendes flittigt i Farven indtil den koger, saa er det færdigt. Vil man have Garnet mørkere, slaar man mere Farve i.

113. At farve Udgarn rødt.

1 A Garn koges med 6 Rod Allun $\frac{1}{4}$ Time, hvorpaa det tages op og tørres. Man gyder reent Vand i Rjedelen, hvori kommes 12 Rod Fernambuk, som først opblødes i gammelt Al i 24 Timer, samt 6 Rod Salt. Naar dette har faaet et Opkog, lægges Garnet deri og koges 1 Time, hvorefter det optages og fyldes.

114. At farve Røllikebrunt.

Tag 1 Rod gul Brissel, 4 Rod Galæbler og 4 Rod Krap, kog det sammen i $\frac{1}{2}$ Time. Det opblødede Løi lægges derpaa i Farven og koges sagte $\frac{1}{2}$ Time. Løiet optages og 4 Rod Victriol opløses i Farven, hvori atter Løiet nedlægges og koges $\frac{1}{4}$ Time eller længere eftersom man vil have Farven stærk eller svag. Løiet fyldes derpaa og tørres.

115. At faae seigt Rjød mørt.

Læg nogle Stykker Glas paa Bunden af Gryden naar det koger, saa bliver det mørt.

116. At tilberede god **Eau de Cologne.**

Til 1 $\frac{1}{2}$ Reen og stærk Spiritus tages: $\frac{1}{4}$ Lod Neroliolie, 1 do. Bergamotolie, 1 do. Citronolie, $\frac{1}{4}$ do. Lavendelolie. Neroliolien tilsættes tilsidst. Blandingen henstaaer 8 Dage og rystes nogle Gange daglig. Den filtreres derefter gjennem hvidt Trykppaar og fyldest paa Glasflasker, der vel tilproppes.

117. **Eau des mille fleurs.**

Til 1 $\frac{1}{2}$ Pot Spiritus tages: 1 Gran Umbra, 2 Draaber Rosmarinolie, 5 do. Neroliolie, 6 do. Lavendelolie, 2 do. Caneel- eller Casfiaolie, 6 do. Nellikolie, 2 do. Rosenolie*), 2 Dvintin Citronolie, 5 do. Bergamotolie, 1 Lod pulveriseret Fiolrod, 4 do. ægte Bomerantéblomster=Bund.

Førend det Dvrigte tilsættes, lader man Spiritusfen staa nogle Dage med Fiolroden for at trække Kraften af den. Derefter gaaer man frem som under Eau de Cologne er beskrevet. Efterat Blandingen er filtreret, bør den henstaa i 8 a 14 Dage og derpaa filtreres panay.

118. At tilberede Potpourrie.

Man afplukker Rosenblade og lægger dem lagvis med frisk Abrod og lidt Salt i et Kar af Glas, Porcellain eller Leer. Det hensesættes i Solen for at tørres og derpaa tilsætter man Lavendelblomster og friske Citronskal, blandede med Kryddernilliker, hvorefter Potpourriet er færdig. Foruden at det benyttes i Krukker, giver det en behagelig Lugt i Værelserne, naar man kaster lidt paa Gæder naar man har lukket Spjeldet, især derjom man frygter for Dø. Lægger man Handsker, Kommotørklæder og lignende Sager blandt Potpourrie, erholde disse Ting en behagelig Lugt.

119. At tilberede vellugtende Rager.

Man tager 6 Lod Labanumgummi, 6 Lod Storax Camaita, 3 Lod Nelliker og 10 Gran Mustus (det sidste kan

*) Man maa mærke at der er stor Forskjel paa Rosentræ- og Rosenolie.

Dversf. Anm.

udelades, naar man ikke ynder Lugten. Mustus er desuden meget kostbart), river Alt til et fint Pulver og tilsætter en behørig Qvantitet Dragantlim (Dragacantgummi oplost i Vand). Man støder det hele sammen til en stiv Masse eller Deig tilsætter 10 Draaber Lavendel- og 10 Draaber Bergamotolie, som vel sammenblandes med Deigen, som siden udrulles og dannes til smaa Kager.

120. At tilberede god Lugtesæbe.

Tag 2 $\mathcal{R}$ venetiansk Sæbe, stødt Nelliker, hvidt Sandeltræ, 2 Rod af hver Sort, og 10 Gran Mustus (se ovenfor); gør heraf med Rosenvand en Deig. Om man vil kan man blande stødt Fiolrod og nogle Draaber Nellik- og Kamelolie deri.

121. Et godt Tandpulver.

Tag 2 Rod falcineret Pimpsteen, et Rod hvidt Viinsteen, 1 Quintin brændt Allun, 4 Draaber Vietriolspiritüs, 6 Draaber Lavendelolie, 4 Draaber Rosen- og Nilifolie og 4 Gran Zibet. Dette Pulver holder Tænderne hvide og rene og forebygger Tandpine og ildelugtende Munde.

122. Et meget godt Tandpulver.

Man tager et Rod stødt og sigtede Salvieblade, ligesaameget haardt Brød, brændt til Kul, 1 Quintin Viinsteen og ligesaameget god Myrrha, hvilket stødes til fint Pulver og sammenblandes. Dette Pulver er godt saavel for Tændernes Glasjur, som for Tandspødet. Man benytter det tørst ved Hjælp af en Svamp eller de blotte Fingre. Børste trænges ei.

123. At tilberede god og stærk Eddike.

Man tager 8 Potter Vand, 3 Pægle Brændevin 1 $\mathcal{R}$ Sukker, $\frac{1}{4}$ $\mathcal{R}$ krystalliseret Viinsteen og raa Snurdeig af et Gaaseæggs Størrelse. Snurdeigen og Sukkeret opløses først i Vandet, derpaa tilsættes den stødt Viinsteen og endelig Brændevinet, hvorefter Alt omrøres indtil det stummer, da Blandingen gyses i et Kar og hensesættes paa et varmt Sted i 6 Uger. Over Karret bredes et Klæde. Naar Eddiken er suur nok, aftapper man fem Bontellier og slaar atter Vand paa. Dette kan gjentages flere Gange.

124. At tilberede et vellugtende Røggelsepulver.

Tag fire Lod hvid Sandel, Benzoe, storax calamita og Cnebartræ, 2 Lod af hver Sort samt $\frac{1}{2}$ Quintin Ambra og stød det Hele til Pulver.

125. At tilberede god Blanksvarte.

Gummiarabicum og Candisukker, 4 Lod af hver Sort, samt 8 Lod Beensort blandes sammen; derpaa tager man 2 Spisefseer Bomolie, 3 Lod Saltsyre, 3 Lod Victriololie i den her nævnte Orden, tilsætter Svarten disse Ingredientser og arbejder det Hele vel sammen; derpaa tilsættes en Bouteille Ol og endelig 3 Lod Lavendelsspiritus.

126. God engelsk Blanksvarte.

1 Bouteille Eddike, 10 Lod Sukker, 8 Lod Beensort, 3 Lod Victriololie, $\frac{1}{2}$ Spidsglas Bomolie. Sukkeret, Beensvarten og Mad- eller Bomolien blandes først vel tilsammen; derpaa tilsættes Eddiken og tilsidst Victriololien.

127. En god Maade at fitte Vinduer.

Kalk og Rugmeel, Halvparten af hver, sammenblandes til Rit med Mælk.

128. At forfærdige Lys, som brænder længe.

Tag Bomolie, dyp Vægen deri og lad den afdryppe; tilbered saa Lyet som sædvanlig, saa fulle disse Lys brænde dobbelt saalænge som andre.

129. At udkoge Sølv og Guld saa det faaer sin forrige Glands.

Man tager meget finstødt Viinsteen, gyder Urin derpaa og koger Guldet eller Sølvet deri, saa bliver det atter glindsende.

130. At afstrykke Kobberskif.

Man finstraber venedisk Sæbe, blander den med ligesaameget Egeaske og ulasket Kalk; koger det med Vand i en ny Bouteille og filtrerer det gennem graat Papiir. Med denne Løsning frotter man Papiiret som skal copieres. Man lægger reent Papiir, frotteret med samme Løsning, over Kobberskiffet, og lader det ligge en halv Time i Presse.

131. At vadske hvide Håndsker.

1) Gjøres de vel rene for alt Smuds med Vand og Sæbe. 2) Medens de endnu ere vaade bestryges de med Citronsaf, eller trækkes paa Hænderne og bestryges med halvraadne Citroner, da de strax blive lyse. 3) Halvtørre indpuddres de jevnt og vel og ophænges paa en Snor for at tørres. 4) Gnides de indtil de blive ganske myge, paatræktes endelig og tørstes, hvorved de blive som nye.

132. At tilberede à la Glace.

Man tager 10 Æggeblommer og 3 Pægle sød Fløde, Sukker og det Gule af en Citron, hvilket vispes vel sammen. Siden sætter man det paa Ilden og visper det indtil det koger op, hvorefter man slaar det i en Iskande og sætter denne i en Bøtte med Is og en nogenlunde stor Quantitet Salt, hvilket engang imellem sagte maa omrøres.

133. At bevare Æg friske i lang Tid.

Læg Æggene i Salt eller sigtet Aske og vend dem under tiden omkring, saa bevares de.

134. At see om Æg ere friske eller ei.

De friske Æg synke tilbunds i Vand, hvorimod de bedærvede flyde ovenpaa.

135. At bevare Æbler og Pærer.

Læg friske og gode Æbler og Pærer, tør dem med et reent Klæde og læg dem derpaa i tør Havre, saa holde de sig meget længe.

136. At forebygge at Æl surner.

Naar man om Sommeren lægger Æl paa Tønder og det har lagt i 1 a 2 Døgn, drypper man en Draabe Rissikolie i Tønden for hver Pot Æl, hvorved det bevares for Syre.

137. En fortræffelig Saft at blande i Vand.

Man støder Berberisfrø og naar de have staaet til de begynder at gjære, aspreses Saften og koges til en Sirup med Sukker og Caneel.

138. At brygge Sirupsdrikke.

Til 3 Pægle Sirup tages 60 Potter Vand samt Humle

efter Behag. Dette lader man koge vel 3 Timer, men under Kogningen opspædes det undertiden, saaat Massen bliver lige stor naar Kogningen er endt som da den begyndte. Fluidumet affjøles og kommes paa Ankere eller Tønder tilligemed Øjær, naar det er passende svalt, hvorpaa Karret strax spundses. Skal denne Sirupsdrikke komme igjær, maa den optøndes varmere end *Nl.*

139. Mandeltage med Kartofler.

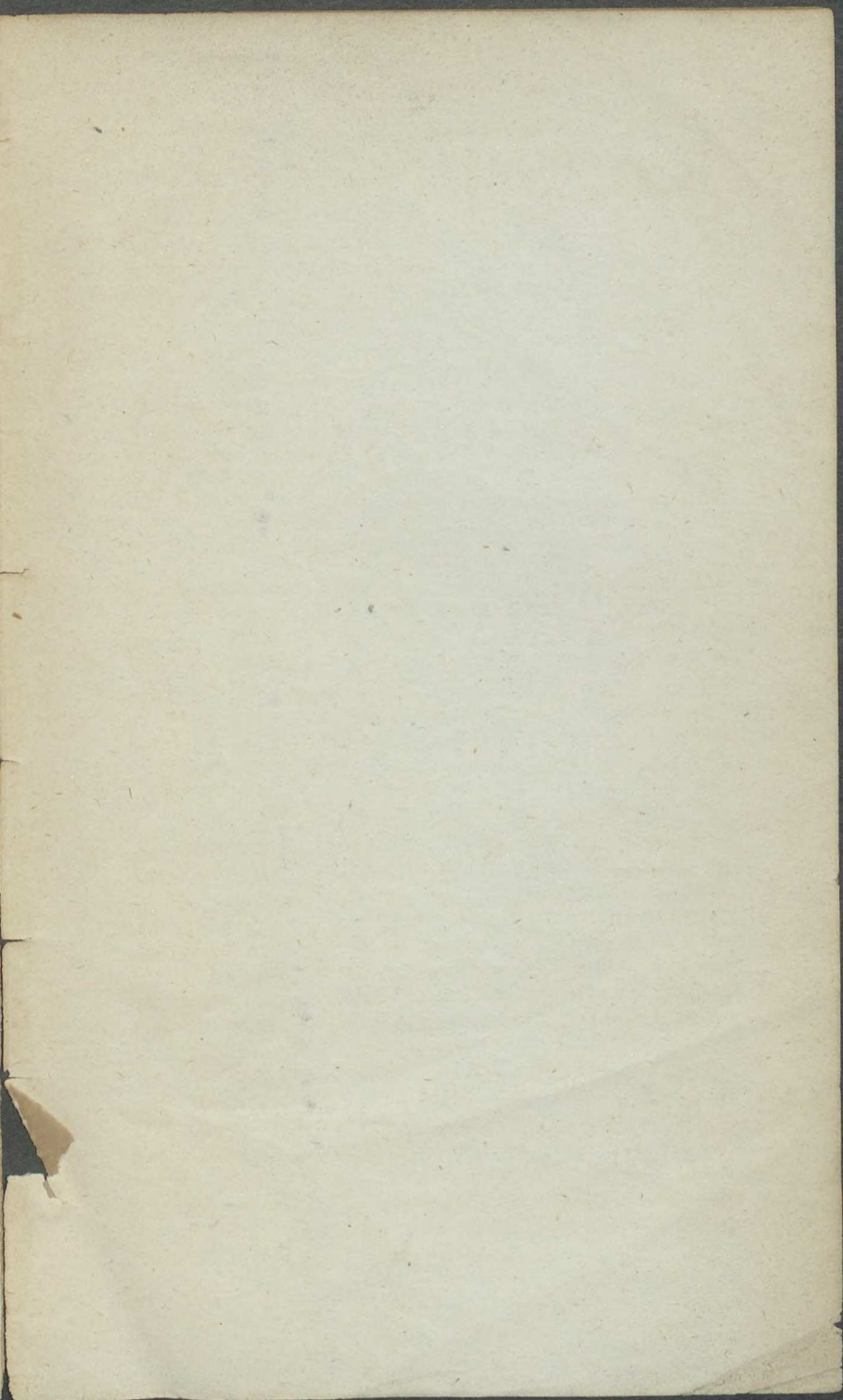
Til 1 *Æ* Kartofler, forvelles, affjølet og reven, tages 10 *Æg*, 16 *Pod* Sukker, 4 *Pod* søde og 4 *Pod* bittre Mandler. Naar *Æggeblommerne*, Sukkeret og Mandlerne ere vispede eller slaæde til Skum, røres Kartoflerne sagte derimellem, hvorefter Alt slaæes i Formen for at bages.

140. At bevare Viindruer.

Griffe Druer kunne længe bevares naar man strax de aftages bedækker Enden af den affkaarne Stilk med Beeg, Bør eller Lak, binder en Snor fra den ene Bæg til den anden i et lustigt Kammer og binder Klaserne fast til Snoren saaledes, at den ene Kase ikke berører den anden. Skulde Druerne begynde at sammenkrumpe, kan man, kort førend de skulle bruges, lade dem ligge en Stund i friskt Vand, hvorefter de svaimes ud og blive fyldige.

141. At nedlægge Anschovis.

Hertil tager man den mindste Strømning, renser den og affjærer det halve Hoved, hvorefter Strømningen uden at skylles lægges tæt og jævnt med Ryggene opad (hos os lægger man den med Bugen opad) i en Egedunk; derpaa tager man fint Salt, lidt rød Sandel, Ingefær, Kryddernilliker, sort Peber, spanst Humle, Salpeter og Laurbærblade, hvilket blandes vel og stræes mellem hvert Strømningstag, der tillige bestænkes med lidt Eddike. Man begynder og ender med Krydderierne. Derefter lægger man en Bund over, som man betynger, saa at Lagen kan stige vel over Anschovissen. Efter 14 Dage helder man Lagen af, giver den et Opkog, affrummer og sier den, hvorpaa den affjøles og slaæes atter paa Dunken. Dette gjentages efter 8 Dages Forløb. Man lader, naar dette skeer om Vinteren, derefter Dunken, vel tilslaaet, staae urørt til Sommeren; thi jo længere Anschovissen staaer, jo bedre bliver den.

170

88
62
140